

PREZYDENT MIASTA KROSNA

INFORMACJA
z realizacji Programu Profilaktyki
i Promocji Zdrowia za 2022 r.

Krosno, luty 2023 r.

Kluczowymi dokumentami, które określają plan działań dla Miasta Krosna w obszarze ochrony zdrowia są: Strategia Rozwoju Miasta Krosna na lata 2014 – 2022 oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2022.

Jednym z priorytetów w obszarze Kapitału ludzkiego i społecznego jest Zdrowie, w zakresie którego mieści się szeroko pojęta profilaktyka i promocja zdrowia. Działania Gminy Miasto Krosno w powyższym zakresie spełniają rolę pomocniczą w stosunku do oferowanych profilaktycznych świadczeń zdrowotnych w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego i finansowanych przez płatnika publicznego (Narodowy Fundusz Zdrowia). Stanowią również działania uzupełniające względem świadczeń zdrowotnych zapewnianych przez organy do tego powołane, czyli Ministerstwo Zdrowia i Narodowy Fundusz Zdrowia. Realizacja uchwalanych Programów polityki zdrowotnej przez Radę Miasta Krosna przyczynia się do osiągnięcia celu strategicznego, którym są działania na rzecz poprawy zdrowia i związanej z nim jakości życia mieszkańców. Cel ten realizowany jest poprzez zapewnienie mieszkańcom Miasta dostępności do usług medycznych w zakresie profilaktyki zdrowotnej, oddziaływania na czynniki kształtujące zdrowie oraz prowadzenie edukacji zdrowotnej.

Realizatorzy programów polityki zdrowotnej oraz działań profilaktycznych zostali wybrani w drodze rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2561 z późn.zm.), ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 633 z późn.zm.) oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1608 z późn.zm.).

I. W 2022 r. Gmina Miasto Krosno zrealizowała następujące programy polityki zdrowotnej:

1. „Program wczesnego wykrywania nowotworów jelita grubego wśród mieszkańców Miasta Krosna w latach 2022 - 2023”.

Po przeprowadzeniu procedury otwartego konkursu ofert, w dniu 12 sierpnia 2022r., została podpisana umowa z MT MEDIC Specjalistyczna Praktyka Lekarska Tomasz Stapiński przy ul. Korczyńskiej 43, na realizację przedmiotowego programu do dnia 10 grudnia 2023 r.

Program wczesnego wykrywania nowotworów jelita grubego przewiduje akcję informacyjno – edukacyjną, przeprowadzenie konsultacji lekarskiej z edukacją zdrowotną oraz badania przesiewowe tj. wykonanie kolonoskopii. W przypadku otrzymania nieprawidłowego wyniku pacjent otrzymuje informację, co do dalszego postępowania w ramach świadczeń finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

W roku 2022 Realizator wykonał zgodnie z umową 96 badań kolonoskopowych, poprzedzonych konsultacją lekarską. W trakcie badania pobrano u ponad 50 % pacjentów wycinki do badania histopatologicznego, w tym potwierdzono rozpoznanie jednego przypadku nowotworu.

Koszt realizacji programu wyniósł 60 802,50 zł brutto, w tym zawarty został koszt akcji informacyjnej, konsultacji lekarskich oraz badań przesiewowych. Program jest kontynuowany w roku 2023.

2. „Program wczesnego wykrywania raka piersi wśród mieszkanki Krosna na lata 2022 - 2023”.

W dniu 12 sierpnia 2022 r. w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację przedmiotowego programu została podpisana umowa z Wojewódzkim Szpitalem Podkarpackim im. Jana Pawła II w Krośnie do dnia 10 grudnia 2023 roku.

Program zakłada edukację pacjentek w zakresie czynników ryzyka raka piersi oraz zwiększanie motywacji do samobadania piersi i zgłaszania się na badania przesiewowe - mammografię. Dodatkowo kobiety w wieku 40–49 lat brały udział w indywidualnym instruktażu samobadania piersi, przeprowadzanym przez położną lub pielęgniarkę. W przypadku nieprawidłowego wyniku badania mammograficznego, każda z pacjentek była kierowana na poradę lekarską w celu omówienia dalszego postępowania diagnostycznego.

W roku 2022 odbyły się dwa wykłady z zakresu edukacji zdrowotnej podczas których ponad 50 mieszkanki Krosna miało możliwość poszerzyć swoją wiedzę na temat profilaktyki raka piersi. Następnie przeprowadzono 70 badań mammograficznych, które poprzedzała ankieta kwalifikująca pacjentki do badania. W trakcie realizacji programu w 2022 roku przeprowadzono 41 instruktaży samobadania piersi oraz otrzymano 21 nieprawidłowych wyników mammografii.

Koszt realizacji programu wyniósł 15 620,00 zł brutto, w tym zawarty został koszt zarówno akcji informacyjnej, edukacyjnej, jak i badań przesiewowych. Program jest kontynuowany w 2023 roku.

3. „Program profilaktyki cukrzycy typu 2 dla mieszkańców Krosna w wieku 45 - 65 lat na lata 2021-2022”.

Program profilaktyki cukrzycy typu 2 przewidywał przeprowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej, badania przesiewowe, poradę lekarską oraz porady dietetyczne dla osób z wysokim BMI. W kwietniu 2021 r. została podpisana umowa z podmiotem leczniczym CUM ESKULAP przy ul. Kletówki 52 na realizację przedmiotowego programu. Wyłoniony w drodze otwartego konkursu realizator rozpoczął działania od przeprowadzenia kompleksowej akcji informacyjno – promocyjnej, która została zainaugurowana wykładem z zakresu edukacji zdrowotnej o profilaktyce cukrzycy.

Podczas dwuletniej realizacji Programu odbyły się trzy spotkania z mieszkańcami Krosna w zakresie edukacji zdrowotnej o profilaktyce cukrzycy, w trakcie których udział wzięło ponad 170 osób. Z badań przesiewowych w kierunku cukrzycy skorzystało 66 osób, w tym ponad 40 % zostało skierowanych do dietetyka w związku ze zdiagnozowaną otyłością.

Dzięki realizacji programu wykryto u jednego pacjenta cukrzycę, natomiast dwie osoby miały nieprawidłową tolerancję glukozy.

Koszt realizacji programu wyniósł 15 020,00 zł brutto, w tym zawarty został koszt akcji informacyjnej, edukacyjnej oraz badań profilaktycznych. Program był realizowany od 26 kwietnia 2021 r. do 10 grudnia 2022 r.

4. Projekt "Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych w Krośnie i Užgorodzie"

W ramach projektu pt.: *"Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych w Krośnie i Užgorodzie"* realizowanego z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014- 2020 (źródło finansowania: Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa) w roku 2022 zakończona została realizacja *Programu profilaktyki chorób układu krążenia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w mieście Krosno* - na podstawie umowy zawartej ze SPECMEDEM Sp. z o.o. prowadzącym Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Przychodni i Poradni Specjalistycznych w Krośnie. Na realizację programu składały się badania przesiewowe oraz konsultacje dietetyczne. Młodzież w ramach programu korzystała również z aktywności fizycznej w przypadku stwierdzenia nieprawidłowego wyniku BMI lub zbyt wysokiego ciśnienia krwi. Wykonawca w trakcie realizacji programu przeprowadził w krosnieńskich szkołach ponadpodstawowych 3179 badań przesiewowych. Ponadto odbyło się 437 konsultacji dietetycznych i przekazano ponad 5000 karnetów na basen w ramach aktywności fizycznej.

W ramach działania – Pierwsza pomoc w 2022 roku zostało zakupionych 21 zestawów fantomów do nauki reanimacji, resuscytacji i udzielania pierwszej pomocy za kwotę 99 572,76 zł. Zestawy te zostały przekazane do krosnieńskich szkół i przedszkoli, w celu realizacji zajęć z zakresu pierwszej pomocy. W ramach realizacji przedmiotowego projektu zajęcia dla uczniów odbywać się będą w krosnieńskich szkołach w I połowie 2023 roku.

Od stycznia 2022 r. rozpoczęła się realizacja kolejnego programu pn. „*Program profilaktyki chorób układu krążenia dla mieszkańców Krosna w wieku 18 + na lata 2021 - 2022*”, który zakłada: przeprowadzenie badań biochemicznych krwi (stężenie we krwi cholesterolu całkowitego, LDL-cholesterolu, HDL-cholesterolu, trójglicerydów i poziomu cukru na czczo), pomiar ciśnienia tętniczego krwi, określenie BMI, wizytę u lekarza wraz z omówieniem wyników badań oraz edukację zdrowotną.

Program jest realizowany na podstawie umowy zawartej z Centrum Medycznym MEDMAR, które mieści się w Krośnie przy ul. Bursaki 29 b. W programie mogą uczestniczyć mieszkańcy Krosna, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, poza osobami będącymi w 35, 40, 45, 50, oraz 55 roku życia (dla których ww. program finansuje NFZ) oraz osoby, u których już wcześniej zdiagnozowano chorobę układu krążenia. W roku 2022 udało się przeprowadzić 270 badań przesiewowych. Program jest kontynuowany do maja 2023 roku.

4. Działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego

W ramach realizacji promocji zdrowia psychicznego w roku 2022 ogłoszono konkurs z zakresu zdrowia publicznego, którego głównym działaniem było prowadzenie punktu konsultacyjnego dla mieszkańców Gminy Miasto Krosno w zakresie udzielania wsparcia psychologicznego. Profilaktyka i promocja zdrowia psychicznego jest

niezmiernie ważna, jest to proces umożliwiający ludziom zwiększenie kontroli nad własnym zdrowiem psychicznym i jego poprawę. W chwili obecnej ocenia się, że niemal 25% wszystkich ludzi dotknięta jest zaburzeniami psychicznymi o różnym podłożu, dodatkowo trwająca pandemia COVID – 19 wywołała u wielu osób poczucie lęku, zagrożenia, osamotnienia, które często prowadzą do stanów depresyjnych. Mając na względzie powyższe podjęto działania umożliwiające zarówno dorosłym, jak i dzieciom oraz młodzieży skorzystanie z bezpłatnej pomocy psychologicznej, mającej zapobiegać zaburzeniom psychicznym oraz sytuacjom kryzysowym.

Zadanie było realizowane przy współpracy z Fundacją Lanka w Krośnie na podstawie umowy zawartej w dniu 30 września 2022 r. Porad udzielało dwóch specjalistów tj. psycholog i psychoterapeuta. 50 mieszkańców Krosna skorzystało z bezpłatnych porad, wśród których były zarówno osoby młode, jak i starsze. Najwięcej osób korzystających ze wsparcia znajdowało się w przedziale wiekowym pomiędzy 25-50 lat. Realizator wykazał w sprawozdaniu że wsparcie w zakresie poprawy zdrowia psychicznego dotyczyło najczęściej takich problemów jak: bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, kryzysów w rodzinie oraz trudności osób zmagających się z depresją. Dzięki realizacji powyższego zadania mieszkańcy mieli możliwość uzyskania fachowego wsparcia, diagnozy przedstawionych problemów oraz uzyskania informacji o dostępnych formach wsparcia, które są finansowane przez NFZ. Na zadanie przeznaczono środki w wysokości 10 000,00 zł.

5. Bon Zdrowotny dla Seniora na 2022 r.

W 2022 r. Gmina Miasto Krosno już po raz trzeci umożliwiła seniorom (osoby w wieku 65+) udział w projekcie, którego celem była poprawa jakości życia poprzez usprawnienie układu ruchu, zwiększenie dostępności do świadczeń rehabilitacji leczniczej oraz przeciwdziałanie izolacji seniorów. Po rozstrzygnięciu procedury konkursowej w dniu 12 sierpnia 2022 r. została podpisana umowa z podmiotem leczniczym NZOZ FIZJO-TEK przy ul. Kisielewskiego 1 na realizację przedmiotowego zadania od 12 sierpnia 2022 r. do dnia 12 grudnia 2022 r.

Osoby, które chciały wziąć udział w projekcie musiały posiadać ważne skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne oraz Krośnieńską Kartę Mieszkańca. W siedzibie podmiotu leczniczego pracownik administracyjny po stwierdzeniu spełnia kryteriów formalnych wydawał seniorom bony i zapisywał termin realizacji zabiegów. Seniorzy korzystali z cyklu 10 dni zabiegowych, podczas których wykonywano takie rodzaje zabiegów jak np.: masaż leczniczy, elektroterapię, laseroterapię, ultradźwięki, krioterapię oraz gimnastykę leczniczą. Na zadanie przeznaczono środki w wysokości 49 800 zł. W sumie w projekcie wzięło udział 150 seniorów z terenu Miasta Krosna.

II. Programy profilaktyczne finansowane przez Podkarpacki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Rzeszowie i realizowane przez świadczeniodawców na terenie miasta Krosna w 2022 roku.

Mieszkańcy Krosna poza udziałem w programach polityki zdrowotnej, finansowanych ze środków budżetu Miasta Krosna mogli dodatkowo korzystać z profilaktyki zdrowia, finansowanej przez Podkarpacki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Rzeszowie i realizowanej przez podmioty lecznicze mające swoją siedzibę w Krośnie.

W 2022 r. były realizowane następujące programy:

1. Program profilaktyki raka szyjki macicy skierowany był do kobiet w wieku od 25 do 59 lat. Świadczenia w ramach programu przysługują kobiecie raz na 3 lata. Pacjentki leczone z powodu nowotworu złośliwego szyjki macicy po zakończeniu kontroli onkologicznej (decyzje podejmuje lekarz prowadzący leczenie onkologiczne) ponownie zostają objęte skryningiem cytologicznym.

Kobiety, u których rozpoznano raka szyjki macicy lub inne schorzenia wymagające leczenia specjalistycznego kierowane były (poza programem) do dalszej diagnostyki lub leczenia do świadczeniodawców posiadających umowy z NFZ w odpowiednich rodzajach świadczeń.

W Krośnie program (etap podstawowy) realizowany był przez następujących świadczeniodawców:

- NZOZ Krosno- Zdrowie w Krośnie, ul. Tysiąclecia 13;
- SPECMED Sp. z o.o. NZOZ Zespół Przychodni i Poradni Specjalistycznych w Krośnie ul. I. J. Paderewskiego 4;
- MEDICUS Sp. p. NZOZ Przychodnia Lekarska w Krośnie, ul. Wojska Polskiego 43;
- NZOZ „GINMED” S.C. w Krośnie, ul. Staszica 17;
- Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie, ul. Korczyńska 57;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej S.A.- MED Andrzej Sawicki ul. Hutnicza 20;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Rzeszowie, ul. Portiusa 2

Z programu skorzystało **528** mieszkanek Krosna.

Kolejnym etapem programu była pogłębiona diagnostyka w zakresie której świadczeń udzielał MedLifeCover Sp. z o.o. w Krośnie przy ul. Korczyńskiej 31. Z powyższych świadczeń skorzystały 263 kobiety, które otrzymały nieprawidłowe wyniki cytologii.

2. Program profilaktyki raka piersi skierowany był do kobiet w wieku od 50 do 69 lat. Świadczenia w ramach programu przysługują kobiecie raz na dwa lata, spełniających jedno z poniższych kryteriów:

- 1) nie miały wykonywanej mammografii w ciągu ostatnich 24 miesięcy,
- 2) otrzymały w ramach realizacji programu profilaktyki raka piersi w roku 2021 pisemne wskazanie do wykonania ponownego badania mammograficznego po upływie 12 miesięcy z powodu obciążenia następującymi czynnikami ryzyka:
 - rak piersi wśród członków rodziny (u matki, siostry lub córki)
 - mutacje w obrębie genów BRCA 1 lub/i BRCA 2.

Programem nie mogły być objęte kobiety, u których już wcześniej zdiagnozowano zmiany nowotworowe w piersi o charakterze złośliwym.

Na terenie miasta Krosna w 2022 r. w ramach programu profilaktyki raka piersi w etapie podstawowym, mieszkanki Krosna w liczbie **413** skorzystały ze świadczeń Pracowni Mammografii w Wojewódzkim Szpitalu Podkarpackim im. Jana Pawła II w Krośnie. Istniała również możliwość korzystania ze świadczeń w tym zakresie u świadczeniodawców mobilnych (mammobusy).

Kolejnym etapem programu była pogłębiona diagnostyka w zakresie której świadczeń udzielała: Pracownia Diagnostyki Obrazowej w Wojewódzkim Szpitalu Podkarpackim im. Jana Pawła II w Krośnie 1. Z powyższego etapu skorzystało 59 kobiet, które miały nieprawidłowe wyniki mammografii. W trakcie porady lekarskiej, lekarz decydował o wykonaniu mammografii uzupełniającej i/lub wykonaniu USG piersi, wykonaniu biopsji cienkoigłowej/gruboigłowej.

Kobiety, u których rozpoznano raka piersi lub inne schorzenia wymagające leczenia specjalistycznego kierowane były (poza programem) do dalszej diagnostyki lub leczenia do świadczeniodawców posiadających z NFZ umowy w odpowiednich rodzajach świadczeń.

3) Program profilaktyki chorób układu krążenia skierowany był do osób będących w 35, 40, 45, 50 i 55 roku życia, u których nie została dotychczas rozpoznana choroba układu krążenia i które w okresie ostatnich 5 lat nie korzystały ze świadczeń udzielanych w ramach profilaktyki chorób układu krążenia (także u innych świadczeniodawców). W 2022 r. Program chorób układu krążenia mieszkańcy Krosna mogli realizować u każdego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, który posiadał kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

W ramach w/w profilaktyki ze świadczeń lekarzy w POZ skorzystało w 2022 r. **65** mieszkańców Krosna.

4) Program profilaktyki gruźlicy skierowany był do osób dorosłych, znajdujących się na liście świadczeniobiorców pielęgniarstwa podstawowej opieki zdrowotnej, nieposiadających w dotychczasowym wywiadzie rozpoznanej gruźlicy, w tym w szczególności:

- osób, które miały bezpośredni kontakt z osobami z już rozpoznaną gruźlicą lub
- osób, u których stwierdzono przynajmniej jedną z następujących okoliczności: bezrobotny, niepełnosprawny, obciążony długotrwałą chorobą, obciążony problemem alkoholowym i / lub narkomanią, bezdomny.

Objęcie świadczeniobiorców Programem następuje przede wszystkim poprzez wykorzystanie posiadanej przez pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej znajomości środowiska świadczeniobiorców, która umożliwia bezpośrednio dotarcie do osób szczególnie zagrożonych chorobą. Programem obejmowani byli także świadczeniobiorcy, którzy samodzielnie zgłaszali się do gabinetu pielęgniarki. Program jest realizowany przez pielęgniarki środowiskowo - rodzinne, posiadające kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. W ramach w/w profilaktyki skorzystało ze świadczeń 9 dorosłych mieszkańców Krosna.

5) Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie zrealizował w 2022r. ogólnopolski program profilaktyczny „Nie nowotworom u dzieci”, którego adresatami były dzieci w wieku od 9 – miesiąca życia do 6 roku życia. Program polegał na przesiewowym badaniu USG jamy brzusznej, a u chłopców dodatkowo USG jąder w kierunku nowotworów lub innych patologicznych zmian. Z terenu Miasta Krosna przebadano 35 dzieci.

WNIOSKI

Profilaktyka jako szereg działań mających na celu zapobieganie chorobie, polega na unikaniu poważniejszych konsekwencji choroby poprzez jej wczesne wykrycie i leczenie. Celem profilaktyki jest również podjęcie szybkich i skutecznych działań, które zahamują postęp lub powikłania już istniejącej choroby. Istotnym elementem profilaktyki jest także edukacja zdrowotna, mająca na celu zapobieganie powstawaniu niekorzystnych wzorów zachowań społecznych, które przyczyniają się do podwyższania ryzyka choroby.

Prowadzenie szeroko zakrojonych działań profilaktycznych przynosi w krótszej lub dłuższej perspektywie czasowej wymierne korzyści dla społeczeństwa w postaci:

- poprawy świadomości zdrowotnej populacji,
- poprawy stanu zdrowia ludności,
- zmniejszenia ilości osób z powikłaniami chorób,
- zmniejszenia liczby zachorowań i zgonów,
- zwiększenia wykrywalności chorób we wczesnym stadium rozwoju,
- zwiększenia odsetka wyleczeń,
- zmniejszenia absencji chorobowej,
- obniżenia kosztów leczenia,
- mniejszych strat finansowych (zasilki chorobowe, straty produkcyjne).

Opisane działania Gminy Miasto Krosno w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia, wpływają na podniesienie świadomości i zainteresowania mieszkańców dbałością o własne zdrowie, co korzystnie oddziałuje na stan zdrowia populacji Krosna.